

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ СЕНАТЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ

2024 жылғы 28 наурыз

Отырысты Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Төрағасы М.С. ӘШІМБАЕВ жүргізді.

ТӨРАҒА. Қайырлы күн, құрметті Сенат депутаттары және отырысқа қатысушылар! Жұмысымызды бастайық. Депутаттардың тіркеуден өтулерін сұраймын. Тіркеу режимі қосылсын.

Қажетті кворум бар. Сенат отырысын ашық деп жариялаймын.

Құрметті депутаттар, енді күн тәртібін бекітіп алайық. Күн тәртібінің жобасы сіздерде бар. Сұрақтарыңыз бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Олай болса күн тәртібін дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Күн тәртібі бекітілді.

Құрметті әріптестер, күн тәртібіндегі бірінші мәселе Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «2014 жылғы 29 мамырдағы Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартқа өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қарау жөнінде.

Заң бойынша баяндама жасау үшін сөз Аграрлық мәселелер, табиғатты пайдалану және ауылдық аумақтарды дамыту комитетінің мүшесі Өтеғұлов Арман Кәрімұлына беріледі.

ӨТЕҒҰЛОВ А.К. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! 2023 жылғы 25 мамырда Мәскеу қаласында Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттердің басшылары хаттамаға қол қойған болатын. Бұл Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартқа ұсынылған үшінші кешенді өзгерістер жиынтығы.

Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартқа барлығы 32 түзету енгізілді. Түзетулер техникалық реттеуге, санитарлық, ветеринарлық-санитарлық және карантиндік фитосанитарлық шараларға, тұтынушылардың құқықтарын қорғауға, тарифтік емес реттеуге, бәсекелестікке және мемлекеттік сатып алуға қатысты.

Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартқа негізгі түзетулер төмендегідей.

Бірінші. Мүше мемлекеттер елдерінің Еуразиялық экономикалық одақтың бірыңғай тізбесінде жоқ зиянды организмдерге қатысты шұғыл фитосанитарлық шараларды қабылдау мүмкіндігі енгізілген. Бүгінгі таңда бірыңғай тізбеге енгізілген қоздырғыштарға қатысты уақытша карантиндік фитосанитарлық шаралар қолданылады. Егер зиянды

организмдер бірыңғай тізбеде болмаса, онда елдер саудаға фитосанитарлық шектеулер енгізе алмайтын. Жаңа заңда қоздырғыштарға қатысты шұғыл фитосанитарлық шараларды енгізу мүмкіндігі қарастырылып отыр. Сондай-ақ мұндай шараларды енгізу туралы алдын ала хабарлау міндеттемесі көзделген.

Екінші. Ұлттық электрондық цифрлық қолтаңбаларды өзара тану нормалары енгізіледі. Бұл электрондық форматта өткізілетін сатып алуларға қатысуға қолжетімділікті қамтамасыз етеді, сондай-ақ елдеріміз арасындағы сауда-экономикалық байланыстарды нығайтады және тауар өндірушілеріміздің экспортқа шығару мүмкіндіктері артатын болады.

Бүгінгі таңда Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартта мүше мемлекеттер мемлекеттік сатып алуға қатысу үшін ұлттық заңнамаға сәйкес дайындалған электрондық цифрлық қолтаңбаларды өзара танитыны жарияланған. Осыған байланысты осы қағидаларды бекітуге комиссия кеңесіне тиісті құзыретті беру көзделген. Қағидаларды қабылдауға комиссия кеңесінің өкілеттіктерінің болмауына байланысты осы түзетулерді енгізу қажеттілігі туындап отыр.

Үшінші. Еуразиялық үкіметаралық кеңеске тұтынушылардың құқықтарын қорғау үшін мүше мемлекеттердің бірлескен іс-қимыл бағдарламасын бекіту құқығы берілді. Бұл тұтынушылардың құқықтарын қорғаудың ортақ тәсілдерін әзірлеу үшін қажет.

Төртінші. Тауарларды әкелу және әкету кезінде рұқсат құжаттарын алу процесі жеңілдетілді. Қазіргі таңда лицензия беру ережелері Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартта жазылған. Болашақта ережені комиссия кеңесінде заңмен бекіту ұсынылып отыр. Ережелер рұқсат құжаттарын алу рәсімдерін оңайлатуды көздейді.

Құрметті әріптестер, Еуразиялық одақ аясында экономикаларымыз ұштасып, тауар айналымы көпжақтық сипатқа ие болып отыр. Уақыт өте келе технологиялар дамып, адам ағзасына зияны болуы мүмкін қоздырғыштар да түрленіп, халықтың азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету мемлекеттерден уақытылы шара қабылдау қажеттілігін талап етеді. Осы мәселелерде тәжірибе алмасу және талдау арқылы ортақтаса қабылданған шешімдердің тиімділігі жоғары болады деген сенімдемін.

Жалпы, бес мемлекет арасындағы өзара іс-әрекет барысында оң тенденциялар мен практиканы алға тарту әр мемлекеттің мүддесі деп ойлаймын.

Заң жұмыс тобының отырыстарында, комитет отырыстарында және комитеттің кеңейтілген отырысында жан-жақты қаралып талқыланды.

Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының тұрақты комитеттерінен заң бойынша ескертулер мен ұсыныстар келіп түскен жоқ.

Құрметті Төраға, құрметті әріптестер! Баяндалғанды ескере келе Аграрлық мәселелер, табиғатты пайдалану және ауылдық аумақтарды дамыту комитеті Қазақстан Республикасы Конституциясының 61-бабы 4- тармағына сәйкес Парламент Мәжілісі қабылдаған «2014 жылғы 29 мамырдағы Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартқа өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын мақұлдауды ұсынады.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Құрметті әріптестер, заң бойынша сұрақтарыңыз бар ма?
Сөз депутат Большерт Евгений Андреевичке беріледі.

БОЛЬГЕРТ Е.А. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Мои вопросы к Министерству торговли и интеграции Республики Казахстан.

Протоколом вносятся изменения в части взаимного признания электронных цифровых подписей. Это предполагает взаимный доступ к закупкам, осуществляемым в электронном формате поставщиками из стран-участниц Евразийского экономического союза.

Не секрет, что в Казахстане достаточно давно вся система государственных закупок полностью оцифрована и осуществляется на 100 процентов. При этом в странах-партнерах Евразийского экономического союза такого уровня цифровизации государственных закупок нет.

Первый вопрос. Признавая электронные цифровые подписи, тем самым мы полностью открываем доступ всем субъектам стран-участниц Евразийского экономического союза к нашим государственным закупкам, осуществляемым в электронном формате, на весь объем стопроцентно.

Будет ли соблюден паритет для участия наших субъектов в электронных закупках в странах-участницах Евразийского экономического союза на недискриминационной, паритетной основе?

Второй вопрос. Относятся ли к закупкам, осуществляемым в электронном виде, закупки квазигосударственного сектора, потому как достаточно большой объем сегодня осуществляется в электронном формате? Рақмет.

ТӨРАҒА. Сауда және интеграция вице-министрі Төребаев Қайрат Қалмұқаметұлы, жауап беріңіз.

ТӨРЕБАЕВ Қ.Қ. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті депутаттар! Относительно электронной цифровой подписи и цифровизации в Республике Казахстан. Здесь необходимо отметить, что в Казахстане 100 процентов оцифрованы государственные электронные закупки. При заполнении документации казахстанские компании бумаг практически не собирают, порядка 20 различных систем подключены при заполнении этих документов, они подтягиваются из других систем. Соответственно, при низкой цифровизации в других странах, например, в Российской Федерации – 86 процентов, в Беларуси – 84 процента, в других странах – менее 80 процентов, наши компании в преимуществе при участии в этих государственных закупках.

Когда наши компании будут участвовать в государственных закупках других стран, необходимо отметить, что рынок государственных закупок составляет 120 миллиардов долларов США в ЕАЭС, наши компании получают более выгодный доступ. По мере цифровизации будет расти и доступность участия в государственных закупках, то есть мы в более выгодном положении.

ТӨРАҒА. Вторая часть вопроса по квазигосударственному сектору. Относится ли это к государственным закупкам в соответствии с подходами в рамках Евразийского экономического союза?

ТӨРЕБАЕВ Қ.Қ. Да, это относится к государственным закупкам.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Өтешов Серік Балғатайұлына беріледі.

ӨТЕШОВ С.Б. Рақмет.

Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! Менің сұрағым Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция министрлігіне, сондай-ақ ұлттық электрондық цифрлық қолтаңбаларды өзара тану туралы ережеге қатысты.

Қазақстан өз тарапынан одақ аясындағы интеграциялық үдерістерді одан әрі тереңдетуге ашық екені анық. Дегенмен одаққа мүше елдерде қазақстандық кәсіпкерлердің сатып алуға толық қатысу мүмкіндігін шектейтін тауарлар мен қызметтерге қатысты белгілі бір ішкі құқықтық нормалар мен талаптар болуы мүмкін. Осыған байланысты менің екі сұрағым бар.

Бірінші сұрақ. Одаққа мүше елдердің тауарлар мен қызметтерге деген ішкі талаптарын ескере отырып, біздің өндірушілердің мұндай сатып алуларға қатысуы қаншалықты шынайы өтеді?

Екінші сұрақ. Үкіметаралық келісім толық мүмкіндік беретіндей болып көрінгенімен мемлекеттер арасында заңды қайшылықтар орын алған жағдайда министрлік тарапынан қандай қолдау болады? Рақмет.

ТӨРАҒА. Қайрат Қалмұқаметұлы, жауап беріңіз.

ТӨРЕБАЕВ Қ.Қ. Рақмет.

Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті депутаттар, Еуразиялық экономикалық одақтың келісімі бойынша 88-бапқа сәйкес барлық ішкі талаптар және сыртқы талаптар бірдей болу керек. Мысалы, қазақстандық тауарларға Ресей немесе басқа да мемлекет бірдей талаптар қою керек. Ол ұлттық режим деп аталады. Ондай кейстер бұрын болды, мысалы, Ресейде «Вологодский национальный продукт» атауына ие ұлттық өнімнің шектеуі болды, онда тек қана сол аймақтан сатып алу мәселесі қойылды. Біздің министрлік бұл мәселені барьер деп танып, сол комиссия аясында мәселені талқылап, 2020 жылы толығымен алып тастады.

Еуразиялық экономикалық одақ шеңберінде барлық тауар айналымы мен сауданың 98 пайызына дейін барлық шектеулер алынып тасталды. Дұрыс айтасыз, шектеулер әлі бар, бұл шектеулер бойынша біздің министрлік комиссия аясында осы мәселелерді көтеріп, шешіп жатыр.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Рүстемов Руслан Рүстемұлына беріледі.

РҮСТЕМОВ Р.Р. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Құрметті әріптестер! Менің сұрағым Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің өкіліне.

Әрине, шұғыл фито-санитариялық шаралар бойынша халықаралық нормалардың қабылданғанын қолдаймын. Алайда елімізде ауыл шаруашылығы өнімдерінің экспорты жыл сайын өсіп жатқанын ескере отырып отандық кәсіпкерлердің жағдайына да қарау қажет. Осы ретте менің сұрағым бар.

Аталған өзгерістен отандық фермерлерге, кәсіпкерлерге қатысты туындайтын тәуекелдер бар ма?

Сонымен қатар елімізде экспорт өнімдерге фито-санитариялық сертификаттар беретін лабораториялардың жай-күйі қандай? Олардың бүгінгі техникалық, кадрлық әлеуеті халықаралық талаптарға сәйкес келеді ме? Рақмет.

ТӨРАҒА. Ауыл шаруашылығы вице-министрі Бекбауов Бағлан Әбдәшімұлы, жауап беріңіз.

БЕКБАУОВ Б.Ә. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті депутаттар! Өте маңызды сұрақ. Мен екінші сұрақтан бастап жауап берейін.

Қазіргі таңда бүкіл лабораториялардың қондырғыларын алатын болсақ, алдыңғы жылдың қорытындысы бойынша еліміздің жеті өңірінде лабораториялық жабдықтар толыққанды қамтамасыз етілген болатын. Осы жылы біз ПЦР қондырғысының төртеуін алып солтүстік өңірлерге жабдық дайындап отырмыз, 2025 жылдың аяғына дейін толыққанды жабдықтау жоспарланып отыр. Керекті қаражат қарастырылған, бұл ендігі жылғы бюджет рәсіміне қарастырылып салынды.

Айтып өтетін жайт, бұл құрылғылардан бөлек жаңа вирус шығып жатқанда немесе зиянды жаңа объектілер шығып жатқанда біздің қосымша ПЦР-тесттерін алуымыз керек болатын. Оны енді қосымша осы тізімге байланысты көреміз.

Біздің тауар өндірушілер үшін бұл, біріншіден, сырттан, шетелден келген зиянды тауарларды елімізге кіргізбей, карантиндік нормаға сай карантинге қою бойынша ішкі нарықты өзіміздің тауар өндірушілермен толыққанды қамту. Ал екіншіден, сыртқа шығару бойынша осы нормаға сай Ресей Федерациясы, басқа да көршілес елдер осындай шұғыл фитосанитарлық шараларды қабылдап отырған. Сондықтан біздің тауар өндірушілер үшін ешқандай айырмашылық жоқ. Ішкі нарықты толықтыра отырып, экспортқа өте үлкен мүмкіншіліктер ашады деген сенімдеміз. Рақмет.

ТӨРАҒА. Басқа сұрақтар жоқ.

Рақмет, Арман Кәрімұлы. Орныңызға отырыңыз.

Енді заңды талқылауға көшейік.

Сөз депутат Дүйсембинов Сұлтан Мырзабекұлына беріледі.

ДҮЙСЕМБИНОВ С.М. Рақмет.

Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! Хаттамамен Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартқа бірқатар түзетулер енгізіледі. Олар шұғыл фитосанитариялық шараларды енгізу, тұтынушылардың құқықтарын қорғау, сатып алуларға қатысу үшін қолжетімділікті арттыру, рұқсат құжаттарын беру процесін электрондық форматқа көшіру және құқықтық олқылықтарды жою сияқты мәселелерді қамтиды.

Қарастырылып отырған хаттама бірыңғай кедендік аумақта өнімді өткізу кезінде қолайлы фитосанитарлық жағдайды қамтамасыз ету үшін маңызды.

Хаттаманың тұжырымдамалық түзетулерінің бірі қатысушы мемлекеттерге карантинге жатқызылған субъектілердің бірыңғай тізбесіне енгізілмеген зиянды организмдер анықталған жағдайда шұғыл фитосанитариялық шараларды енгізу құқығын беру болып отыр. Сондай-ақ талаптардың бірі – осындай шектеулерді енгізгені туралы басқа қатысушыларды уақытылы хабардар ету қажет.

Бұл түзетулер жаңа қоздырғыштар анықталған кезде тауарлардың үздіксіз ішкі қозғалысының құқықтық негізін құруға мүмкіндік береді.

Тұтастай алғанда, қарастырылып отырған хаттама өзекті және мемлекеттер арасындағы тауар айналымының өсуіне фитосанитариялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге ықпалын тигізеді.

Құрметті әріптестер, мен осы заңды қолдаймын және сіздерді де қолдауға шақырамын. Рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет. Талқылауға қатысатын басқа депутаттар жоқ. Енді заң бойынша шешім қабылдайық.

«2014 жылғы 29 мамырдағы Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартқа өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын мақұлдау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Заң мақұлданды.

Құрметті әріптестер! Заң Еуразиялық экономикалық одақтың қолданыстағы құқықтық базасын одан әрі жетілдіруді көздейді. Сонымен қатар хаттама аясында мүше мемлекеттер қабылдай алатын шұғыл фитосанитариялық шаралардың тетіктері анықталады. Мақұлданған заң Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттер арасындағы ынтымақтастықты арттыруға оң септігін тигізеді деп сенеміз.

Осы мәселе бойынша шақырылған азаматтарға рақмет. Сау болыңыздар.

Құрметті әріптестер, күн тәртібіндегі келесі мәселе Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «2000 жылғы 7 шілдедегі Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Өзбекстан Республикасының Үкіметі арасындағы Азаматтардың өзара сапарларының шарттары туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қарау жөнінде.

Заң бойынша баяндама жасау үшін сөз Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитетінің мүшесі Тастекеев Қайрат Құлбайұлына беріледі.

ТАСТЕКЕЕВ Қ.Қ. Рақмет, Мәулен Сағатханұлы.

Құрметті әріптестер! Сіздердің назарларыңызға «2000 жылғы 7 шілдедегі Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Өзбекстан Республикасының Үкіметі арасындағы Азаматтардың өзара сапарларының шарттары туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы ұсынылып отыр.

Аталған хаттамаға Мемлекет басшысының Ташкент қаласына сапары шеңберінде 2022 жылғы 22 желтоқсанда қол қойылды.

Өзбекстан тарапынан хаттама өткен жылдың сәуірінде ратификацияланды.

Заңның мақсаты екі мемлекет арасындағы достық қарым-қатынастарды одан әрі дамыту, олардың азаматтарының сапарларын реттеу, сондай-ақ бір мемлекет азаматтарының екінші мемлекеттің аумағында болуы үшін қолайлы жағдайлар жасау үшін құқықтық негізді одан әрі жетілдіру болып табылады.

Осыған орай хаттамада келісімнің бірқатар баптарының жеке тармақтары, келісімнің қосымшалары жаңа редакцияда жазылып, кейбір баптар алынып тасталды. Олардың ішінде негізгі өзгерістер келісім тараптары азаматтарының екінші мемлекет аумағына кіру және онда болу мерзімін реттейтін 2-бапқа енгізіліп отыр. Қолданыстағы 2-бапқа сәйкес тараптар мемлекеттерінің азаматтары екінші тарап мемлекетінің аумағына бес тәулікке дейін тіркеусіз келеді және онда бола алады.

Хаттамаға сәйкес егер тараптар мемлекеттері азаматтарының болу кезеңі тарап мемлекетінің мемлекеттік шекарасын кесіп өткен кезден бастап күнтізбелік 30 күннен аспайтын болса құзыретті органдарда тіркеусіз олардың аумақтарында болуының оңтайланған тәртібі енгізіліп отыр. Осылайша хаттамамен тарап азаматтарының екінші тарап мемлекетінің аумағында болуының мерзімі уақытша тіркеусіз 5 күннен 30 күнге дейін ұлғайтылып отыр.

Оған қосымша бір тарап мемлекетінің азаматтары, егер олардың болу кезеңі тараптың мемлекеттік шекарасын кесіп өткен кезден бастап күнтізбелік 30 күннен күнтізбелік 180 күн болатын әрбір кезең ішінде жиынтығында күнтізбелік 90 күннен аспайтын болса хаттамаға №1 және №2 қосымшаларында тізбесі белгіленген жеке басын куәландыратын және азаматтығын растайтын құжаттар негізінде уақытша тұруға рұқсатты ресімдемей, екінші тарап мемлекетінің аумағына кіре алады, одан шыға алады, транзитпен өте алады, жүріп-тұра алады.

Егер бір тарап мемлекетінің азаматы екінші тарап мемлекетінің аумағында болу мерзімі күнтізбелік 30 күннен асса, онда аталған азамат болатын тарап мемлекетінің құзыретті органдарында уақытша тұруға рұқсат алуға міндетті. Негіздері – жұмыс істеу, емделу, оқу, отбасымен бірігу, кәсіпкерлік қызмет жүргізу. Осылайша көші-қонды бақылау жүзеге асырылады.

Қосымша атап өтетін болсақ, «Халықтың көші-қоны туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабына сәйкес, егер Қазақстан Республикасының тиісті тараппен жасаған келісінде және Қазақстан Республикасы Үкіметі өзгеше тәртіп белгілемесе, Қазақстан Республикасына виза алуды талап етпейтін тәртіппен келген көшіп келушінің Қазақстан Республикасында уақытша болу мерзімі Қазақстанның Мемлекеттік шекарасын кесіп өткен күннен бастап күнтізбелік 30 күннен жиынтығында күнтізбелік 180 күндік әрбір кезең ішінде 90 күнтізбелік күннен аспауы тиіс. Бұл норма 2019 жылдың желтоқсанында қабылданып, 2020 жылдың қаңтарында қолданысқа енгізілген болатын.

Осыған орай қазіргі уақытта шетелдіктер үшін уақытша тіркеуді талап етпейтін Қазақстанда болу мерзімі күнтізбелік 30 күнді құрап отыр. Осы ереже ратификациялауға ұсынылып отырған хаттамамен Қазақстан мен Өзбекстан арасындағы азаматтардың өзара сапарларын реттейтін келісімге де енгізіліп отыр.

Хаттамамен қарастырылып отырған келесі өзгеріс – екінші тарап мемлекетінің аумағына келу кезінде тараптар мемлекеттерінің азаматтарына шекаралық қызметпен берілетін және кету кезінде қайтарылуға жататын көші-қон бақылау карточкаларына байланысты нормалардың алынып тасталуы. Осы өзгерістен кейін тарап азаматтары келесі тарап аумағына хаттаманың қосымшаларында тізбесі бекітілген жеке басын куәландыратын және азаматтығын растайтын құжаттар негізінде кіреді, одан шығады, транзитпен өтеді, жүріп-тұра алады. Бұл өзгеріс қазіргі уақытта өзара жүріп-тұру сапарларын ресімдеуде электрондық форматтың қолданылуын түсіндіреді, ал көші-қон бақылау карточкалары жазбаша түрде қолға беріліп отырған.

«Қазақстан Республикасының халықаралық шарттары туралы» Заңға сәйкес хаттама ратификациялауға жатады.

Сенаттың тұрақты комитеттерінен заң бойынша ескертулер мен ұсыныстар келіп түскен жоқ.

Заң жұмыс тобы мен комитет отырыстарында жан-жақты әрі толыққанды қаралып, талқыланды.

Құрметті әріптестер! Жоғарыда айтылған баяндаманың негізінде Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитеті «2000 жылғы 7 шілдедегі Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Өзбекстан Республикасының Үкіметі арасындағы Азаматтардың өзара сапарларының шарттары туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын Қазақстан Республикасы Конституциясының 61-бабы 4-тармағына сәйкес мақұлдауды ұсынады.

Қолдауларыңызды сұраймын. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Құрметті әріптестер, заң бойынша сұрақтарыңыз бар ма?

Сөз депутат Лукин Андрей Ивановичке беріледі.

ЛУКИН А.И. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Мой вопрос адресован заместителю Министра внутренних дел генералу Лепехе.

Уважаемый Игорь Владимирович! Согласно статистике за прошлый год гражданами Узбекистана на территории Казахстана совершено 46848 административных правонарушений и 443 уголовных преступления. В сравнении с 2022 годом наблюдается рост на 8 процентов по административным и 18 процентов по уголовным правонарушениям. Исходя из этого вопросы.

1. Как Вы считаете, не приведет ли к большему росту правонарушений устанавливаемый 30-дневный срок пребывания граждан Узбекистана без постановления на временный учет?

2. Какие риски для национальной безопасности могут возникнуть в результате предлагаемых изменений, какие дополнительные механизмы контроля будут применены в целях обеспечения безопасности? Рақмет.

ТӨРАҒА. Ішкі істер министрінің орынбасары Лепеха Игорь Владимирович, жауап беріңіз.

ЛЕПЕХА И.В. Спасибо за вопросы.

Дело в том, что норма в отношении граждан Узбекистана у нас действует с 2020 года. Мы в одностороннем порядке пошли на то, что граждане Узбекистана могут жить у нас без регистрации 30 дней.

2020, 2021 и 2022 годы показали, что значительных изменений в плане совершения уголовных и административных правонарушений нет, эта норма работает. У нас на сегодня контроль, в частности электронный, достаточно хорошо налажен, поэтому никаких угроз от реализации этой нормы мы не видим. Спасибо.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Бұқтұғұтов Шәкәрім Сабырұлына беріледі.

БҰҚТҰҒҮТОВ Ш.С. Рақмет, Мәулен Сағатханұлы.

Мой вопрос также адресован Игорю Владимировичу.

Целиком поддерживаю данный протокол, но все-таки хотел уточнить.

С какими странами, кроме Казахстана и Узбекистана, аналогичный протокол имеется?

Каким образом будут предприняты оперативно-розыскные мероприятия к гражданам Узбекистана, которые в течение 30 суток совершили правонарушения, но уже переместились с территории республики? Спасибо.

ТӨРАҒА. Пожалуйста, Лепеха Игорь Владимирович.

ЛЕПЕХА И.В. Спасибо за вопросы.

На сегодня у нас аналогичные договоры заключены с 26 странами, в первую очередь со странами ближнего зарубежья. В зависимости от ситуации они примерно одинаковые, где-то сроки варьируются, где-то больше, где-то меньше.

По срокам. Да, действительно, 30 дней разрешено гражданину Узбекистана находиться без регистрации, потом он должен принять решение: либо оформить разрешение на временное проживание, либо выехать.

Если он за это время совершит правонарушение и выедет, на сегодня у нас хорошие взаимоотношения, взаимодействие с узбекскими коллегами, у нас есть двусторонние договоры в плане взаимодействия по раскрытию преступлений и по выдаче преступников. Поэтому здесь проблем нет, мы хорошо взаимодействуем. Спасибо.

ТӨРАҒА. В целом важное соглашение, важный закон, ратифицирующий данное соглашение.

Құрметті әріптестер, бұл өте маңызды келісім екенін бәріміз түсінеміз. Жалпы Өзбекстан бізге ең жақын мемлекеттердің бірі деп айтсақ артық болмайды, біз бауырлас мемлекеттеріміз, одақтас мемлекеттеріміз. Біздің тиісті келісіміміз бар, біздің шыққан тегіміз бір, тіліміз ұқсас, дініміз ортақ, біздің мәдениетіміз, салт-дәстүрлеріміз де бір десек артық болмайтын шығар. Сондықтан біз Өзбекстанмен қарым-қатынастарды ары қарай дамыта беруіміз керек, экономикалық, әлеуметтік, басқа да саладағы қарым-қатынастарды дамытудың бірден-бір кепілі – адамдардың ары-бері жүруіне мүмкіндік жасау. Біздің азаматтарымыз Өзбекстанның территориясында кедергісіз 30 күн болып жатса, өзбектің азаматтары біздің территориямызда сондай уақыт аралығында болып жатса, бұл екі елдің арасындағы сауда-экономикалық, басқа да қарым-қатынастарды дамытуға тікелей әсерін тигізетіні сөзсіз. Сондықтан бұл келісім толықтай Қазақстанның саясатына тура келеді. Келісімді қабылдап жатырмыз, қазір депутаттар қолдаса ары қарай Президенттің қол қоюына жіберетін боламыз. Сондықтан бұл келісімге дұрыс көзқарасты қалыптастыру абзал. Қылмыстық мәселелерді көтере бермей, жалпы осы келісімнің екі мемлекет үшін не беретініне біз көбірек көңіл бөлуіміз керек. Өйткені Өзбекстан біз үшін ең жақын мемлекеттердің бірі.

Біз осындай әлемдегі күрделі жағдай кезінде ары қарай да жан-жақты қарым-қатынастарды дамытуға күш салуымыз керек (Өзбекстан бар, басқа көршілес мемлекеттер бар). Әріптестер, осы жағын да біз естен шығармайық.

Құрметті әріптестер, сұрақ кою үшін келесі сөз депутат Әйткенов Ернұр Нұрмұханұлына беріледі.

ӘЙТКЕНОВ Е.Н. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Мой вопрос адресован представителю Комитета национальной безопасности Республики Казахстан.

Рассматриваемый протокол упрощает порядок пребывания граждан Казахстана и Узбекистана на территориях сторон без обязательной постановки на временный учет в течение 30 суток.

Упрощение порядка пребывания граждан увеличит количество въезда и выезда граждан на казахстанско-узбекской границе. Мы часто видим, как в праздничные и другие дни в пунктах пропуска на границе между Казахстаном и Узбекистаном формируются значительные очереди. Это создает неудобства для граждан двух стран, которые иногда простаивают в очереди несколько часов. В этой связи у меня два вопроса.

1. Какие меры применяются ответственными органами двух стран в целях упрощения прохождения границы для своих граждан?

2. В связи с увеличением срока нахождения на территории Казахстана какие меры дополнительной безопасности будут применяться нашей стороной на границе? К примеру, применяется ли Face ID для идентификации личности при пересечении границы? Рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Шекара қызметі директорының орынбасары – Шекаралық бақылау департаментінің бастығы Абсаматов Бауыржан Хамитұлы, жауап беріңіз.

АБСАМАТОВ Б.Х. Сұрағыңызға рақмет.

Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті депутаттар! На сегодня по скоплениям, которые создаются на казахстанско-узбекской границе, Пограничной службой проводится ряд мероприятий.

Как вы знаете, пункт пропуска «Жибек жолы» находится посередине двух пунктов пропуска, «Капланбек» – с правой стороны, «Казыгурт» – с левой стороны, на которых сейчас осуществляется модернизация, проводится реконструкция. Поэтому основное скопление на данном пункте пропуска заключается в том, что соседние пункты пропуска находятся на реконструкции.

С коллегами-пограничниками Республики Узбекистан на постоянной основе мы проводим взаимодействие, соответственно, принимаем все меры, чтобы исключить максимальное скопление людей на границе.

По второму вопросу. У нас был проведен пилотный проект управления пограничного контроля в аэропорту Астаны. Этот пилотный проект зарекомендовал себя положительно. Мы далее прорабатываем вопрос приобретения данных технических средств, это автоматизированные средства пограничного контроля, по Face ID прохождение даем приоритет гражданам Казахстана. Также в комплексный план мы внесли ряд предложений. Рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет. Басқа сұрақтар жоқ.

Рақмет, Қайрат Құлбайұлы. Орныңызға отырыңыз.

Құрметті әріптестер, енді заңды талқылауға көшейік.

Сөз депутат Толамисов Амангелді Ғабдылқарімұлына беріледі.

ТОЛАМИСОВ А.Ғ. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті депутаттар! Қаралып отырған «2000 жылғы 7 шілдедегі Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Өзбекстан Республикасының Үкіметі арасындағы Азаматтардың өзара сапарларының шарттары туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Заң маңызды болып табылады. Себебі хаттаманы ратификациялау тарап азаматтарының болуы үшін қолайлы жағдайды арттырып, екі елдің достығын, ынтымақтастығын одан әрі нығайтады.

Жаңа өзіңіз атап өткендей, құрметті Мәулен Сағатханұлы, халықтарымызды сан ғасырлық тарихи, рухани, мәдени ортақтастық біріктіретіні баршамызға мәлім. Дініміз бір, тілдеріміз өте жақын. Сонымен қатар бауырлас және одақтас елміз, стратегиялық әріптеспіз әрі көршілес мемлекетпіз.

Азаматтардың өзара сапарларының шарттары туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттамаға қол қою бауырлас елдер арасындағы өзара қарым-қатынастарды одан әрі нығайтудың көрсеткіші болатыны сөзсіз.

Хаттама Қазақстан мен Өзбекстан азаматтарының тараптардың аумақтарына келуінің тәртібін жеңілдетеді, енді 30 тәулік ішінде міндетті түрде уақытша есепке қою

қажет болмайды. Екі ел азаматтарының болу мерзімін ұлғайту біздің азаматтарымыз үшін жаңа мүмкіндіктер ашады. Бұл іскерлік сапарлар процесін едәуір жеңілдетеді, туризмнің дамуына, елдеріміз арасындағы мәдени, тарихи деректермен алмасуға және экономикалық қатынастарға ықпал етеді.

Бұл хаттама оң нәтиже беретініне және біздің екіжақты қарым-қатынастарымыздың одан әрі дамуына ықпал ететініне сенімдімін.

Айтылғандарды ескере келе мен қаралып отырған заңды қолдаймын және әріптестерімді де қолдауға шақырамын.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет. Талқылауға қатысатын басқа депутаттар жоқ. Енді заң бойынша шешім қабылдайық.

«2000 жылғы 7 шілдедегі Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Өзбекстан Республикасының Үкіметі арасындағы Азаматтардың өзара сапарларының шарттары туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңын мақұлдау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Заң мақұлданды.

Құрметті әріптестер! Қазақстан мен Өзбекстан мемлекеттері арасында берік бауырластық қарым-қатынас қалыптасқан. Елдеріміз қол қойған мәңгілік достық туралы және одақтастық туралы шарттар соның айқын дәлелі.

Бүгін қаралған хаттама екі ел азаматтарына өзара сапарларын жүзеге асыруда қосымша оңтайлы құқықтық жағдайлар орнатуды көздейді. Жалпы, мақұлданған заң тату көршілік қарым-қатынасты одан әрі нығайтуға өз үлесін қосады деп сенеміз.

Осы мәселе бойынша шақырылған азаматтарға рақмет. Сау болыңыздар.

Құрметті депутаттар, күн тәртібіндегі мәселелер толық қаралып болды. Енді депутаттық сауалдарға көшейік.

Сөз депутат Арубаев Сәкен Қаланұлына беріледі.

АРУБАЕВ С.Қ. Рақмет, Мәулен Сағатханұлы.

Депутаттық сауал Қазақстан Республикасының Премьер-Министріне жолданады.

«Құрметті Олжас Абайұлы! Соңғы жылдары еліміздің даму темірқазығына айналар ұлттық құндылықтарымыз жайлы өзекті мәселелер жиі көтеріліп жүр. Шын мәнінде ұлтты біріктіретін, татулық пен ынтымаққа тірек болатын, ел болашағы – жастарымызды отансүйгіштікке жетелейтін, ұрпақтар сабақтастығын жалғайтын алтын көпір – ұлттық құндылықтарымыз, салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптарымыз, ана тіліміз бен мәдени-руханиятымыз екені ақиқат.

Егеменді ел болғалы кешенді жоспарлар да, үкілеген арнайы бағдарламалар да аз болған жоқ. Бірақ бүгінгі нарық жетегіне еріп, сананы оятатын, көңіл пердесін ашатын ғасырлар бойы келе жатқан ұлттық құндылықтарымыздың кейінге қалуы кейде көңілге қаяу түсіреді.

Біріншіден, ұлттық құндылықтарымыздың жарқын айнасы – ана тіліміздің өзі шұбарланып барады.

Екіншіден, салт-дәстүр мен әдет-ғұрыптар ұлттық қалыптан, дәстүрлі жолдан шығып, әр өңірдің өздері «қолдан» жасап алған «жаңарған жағымсыз» құндылықтарды өмірге әкеліп жүргені ешкімге жасырын емес. Мұндай берекесіз дүниелер арқаның ақ боранындай үдеп барады.

Біздің ата-бабаларымыздан қалған, мұра мен мирас болған ұлттық құндылықтарымыз қашанда біліммен, намыспен, таныммен, тәрбиемен ұрпаққа дарыған. Өкінішке қарай, қоғамдық санаға тірек болар осындай қасиеттер батыстың ба, жоқ әлде басқаның ба жетегіне еріп, ұлттық болмысты әлсірету ашық көрініске ие болып бара жатқандай. Керек десеніз, қазақтың қара домбырасын «харам» деген ғайбат сөзді де естідік.

Соңғы кезде «Еуразия» телеарнасында көпшіліктен сауалнама ретінде ұлттық құндылықтарды көптің білуі жайлы бірнеше көріністер берілді. Айтары жоқ, оң қадам! Бірақ көшедегі көптің өз құндылықтарын жете білу деңгейінің өте төмен болып шығуы – қоғамды терең ойландыратын мәселе! Тіпті көптеген жастарымыз қазақша ай мен апта күндерінің атауларынан бейхабар болып шықты. Жастар «Абай кім?», «Қабанбай кім?», «Ақан кім?», «Қаныш кім?» деген сауалдарға «әкім», «министр», «атақты спортшы» деген өзек өртейтін жауаптар берді.

Өкініштісі, бүгінгі ұрпақ ұлттық тарихымыздың діңгегіне айналған батырлар мен арыстарының есімдерін мақтанышпен айтудан, өмір жолдарын білуден тыс қалғандай. Бұның бәрінен бізде тұлғатану жүйесінің, керек болса тұлғатану ғылымының әлі де өз деңгейінен көріне алмай жүргенін аңғаруға болады. Дегенмен ұлттық құндылықтар аясында жүргізілетін жұмыстарды саясаттандырмай, қайта оған ұлттық мұра, рухани мирас биігінен қарау – уақыт талабы, заман сұранысы деп білеміз.

Жоғарыда айтылғандардың негізінде Үкіметтен:

1) Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігімен бірлесе отырып, Мемлекет басшысы жанынан ұлттық құндылықтар бойынша жұмыстарды жүйелейтін арнайы мемлекеттік комиссия құруға ықпал етуді, осындай комиссияларды облыстар мен Астана, Алматы, Шымкент қалалары әкімдері жандарынан ашуды;

2) Үкімет бұл бағытта жаңа тұжырымдама әзірлеп, Республикалық ұлттық құндылықтарды насихаттау орталығын аша отырып, оның құрамына Үкімет мүшелерімен қатар ғалымдар мен тарихшылар, зиялы қауым мен азаматтық қоғам белсенділерін тартуды;

3) шетелдерден келетін туристерге қазақ халқының ұлттық құндылықтары жайлы үш тілдегі түсіндірме және насихат материалдарын шығаруды;

4) республикалық және өңірлік баспасөз құралдары мен электрондық бұқаралық ақпарат жүйесінде міндетті түрде тұрақты айдарлар ашу және хабарлар беріп отыруды қамтамасыз етуді;

5) Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат, Ғылым және жоғары білім, Оқу-ағарту министрліктері жандарынан тұрақты «дөңгелек үстел» отырыстарын ұйымдастыру және республикалық ақпараттық-насихаттық топтарын құруды;

6) әлеуметтік желілер әлеуетін тиімді пайдалану жолдарын қарастырып, мемлекеттік тапсырыс шеңберінде жұмыс жасайтын блогерлерді пайдалануды;

7) барлық деңгейдегі ардагерлер мен жастар ұйымдарын кең көлемде ұлттық құндылықтарды насихаттауға бағыттау жұмыстарын жандандыру бойынша нақты шаралар қабылдауды сұраймыз.

Құрметпен депутаттар С. Арубаев, Б. Орынбеков, А. Өтеғұлов». Рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Ниязова Нурия Исмагиловнаға беріледі.

НИЯЗОВА Н.И. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Наш депутатский запрос адресован Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову.

«Уважаемый Олжас Абаевич! В апреле 2023 года и в январе 2024 года мной и моими коллегами неоднократно поднимался вопрос относительно включения специалистов организаций здравоохранения, осуществляющих свою деятельность в сфере охраны материнства и детства, медико-социальных учреждений стационарного и полустационарного типов, организаций надомного обслуживания, временного пребывания, центров занятости в Закон Республики Казахстан «О статусе педагогов» и применения единого поправочного коэффициента к установленным размерам должностного оклада для поднятия их социального и материального статуса с получением равных прав и возможностей.

Мы говорим о категории работников, которые работают в специализированных домах ребенка, это особые учреждения здравоохранения, в которых воспитываются, получают комплексную медико-психологическую помощь, реабилитацию и социальную адаптацию дети-сироты и дети, оставшиеся без попечения родителей, имеющие различные заболевания, и наряду с медицинскими специалистами с ними работают педагоги: логопеды, психологи, воспитатели, старший воспитатель, методист–педагог, музыкальный руководитель, которые имеют педагогическое образование и занимаются воспитанием и оказанием медицинской помощи детям-сиротам и детям, оставшимся без попечения родителей, в том числе детям с органическим поражением центральной нервной системы и проблемами физического развития.

Имея профильное педагогическое образование, в целях поддержания и развития ранее приобретенных профессиональных компетенций данная категория педагогов проходит соответствующие педагогические курсы повышения квалификации, однако они не включены в постановление Правительства Республики Казахстан от 31 декабря 2015 года № 1193. В законе отсутствуют педагоги сфер здравоохранения и социальной защиты домов ребенка, выполняющие функции по воспитанию и развитию детей раннего возраста.

Также в рамках проводимой работы необходимо рассмотреть возможность дополнительной надбавки техническим исполнителям, то есть вспомогательному персоналу. Это няни, водители, уборщицы и другие отвечающие за условия труда в организациях образования и здравоохранения.

Уважаемый Олжас Абаевич, ответ на наш депутатский запрос поступил 25 мая 2023 года, однако заработная плата данной категории работников, исполняющих ключевую роль в дополнительном образовании для успешной социализации в развитии наших детей, остается на прежнем уровне, что ведет к оттоку высококвалифицированных кадров в данных учреждениях. В связи с чем просим Вас поручить соответствующим министерствам предоставить информацию о проделанной работе, в том числе о проведенных

соответствующих исследованиях с выработанными подходами по совершенствованию системы оплаты труда гражданских служащих и по включению специалистов организаций здравоохранения, осуществляющих свою деятельность в сфере охраны материнства и детства, медико-социальных учреждений стационарного и полустационарного типов в Закон Республики Казахстан «О статусе педагога». Иначе в сложившихся условиях это может вызвать отток опытных кадров со стажем, одним из самых важных социальных профессий, готовых работать с детками, применяя лучшие методики в данных учреждениях.

С уважением, депутаты Сената Парламента Республики Казахстан Ниязова, Больгерт, Кузиев, Сатвалдиев, Шиповских, Макежанов, Орынбасаров, Асанова». Рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Орынбасаров Бекбол Тілеумұратұлына беріледі.

ОРЫНБАСАРОВ Б.Т. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Депутаттық сауал Қазақстан Республикасының Премьер-Министріне жолданады.

«Құрметті Олжас Абайұлы! Бізге кедендік алымдар, кәдеге жарату және бастапқы тіркеу ставкаларына қатысты азаматтардан ұдайы өтініштер келіп түсуде.

Аталған мәселе бойынша Парламент депутаттары да бірнеше рет депутаттық сауалдар жолдады. Алайда Үкімет тарапынан екі жақты да қанағаттандыратын нақты экономикалық есептерге, ғылыми қорытындыларға негізделген шешім әлі күнге дейін ұсынылған жоқ.

Қалыптасқан жағдайдың өзгеріссіз жалғасуы азаматтарымызға «автокөлік сатып алу» мәселесін жылдан-жылға қол жетімсіз етуде.

Осыған байланысты келесі мәселелерге тоқталғым келеді.

Кәдеге жарату мен бастапқы тіркеу алымы енгізілгенге дейін Қазақстанның жеңіл көлік паркі жыл сайын орта есеппен 280 мың көлікпен толықтырылып отырды. Мәселен, 2005 жылы жеңіл автокөліктер саны 1,2 миллион бірлік болса, он жылда ол 4 миллион автомобильге дейін өсті. Осы кезеңде көліктердің орташа жасы 18 жылдан 12 жылға дейін төмендеп, жақсарды.

Қазіргі таңда Қазақстандағы жаңа автокөліктің қымбаттылығы, кәдеге жарату және алғашқы тіркеу алымы жұмыс істеген сегіз жылдағы көрсеткіштер «жеңіл автокөліктер паркінің құрылымын» теріс өзгертті. Осы шаралардың салдары жеңіл автокөліктердің паркін 4 миллионнан 3,7 миллионға дейін төмендетті, автокөліктердің орташа жасы 12 жастан 21 жасқа дейін өсті. Жалпы, 2022 жылдың басында он жастан асқан автокөліктердің үлесі 63 пайызды құрады. 2022 жылғы жағдай бойынша салыстырма ретінде өзге ел автокөліктерінің орта жастарын алып қарайтын болсақ, Ресейде 14, Еуроодақта бойынша 11,8, АҚШ-та 12,2, Беларусь мемлекетінде 12,3, Қазақстанда 22 жасты құрап отыр.

Мәселені тұрақтандыру үшін 2016 жылдан бастап жеңіл автокөліктерге кәдеге жарату коэффициенттері екі рет өзгерді. Еліміздің автопаркін жаңарту үшін бұл шаралар жеткіліксіз болғандығын тәжірибе көрсетіп отыр.

Сарапшылардың пікірінше кәдеге жарату коэффициенттерін қайта қарау шаралары есеп-қисапсыз, қолайсыз дөрекі есептелген. Қазақстанда кәдеге жарату төлемінің

мөлшерлемесі заңды және жеке тұлғалар үшін бірдей. Ал Ресей мен Беларусьте жеке тұлғалар үшін жеке тарифтер әлдеқайда төмен болып келеді. Сонымен қатар сарапшылар жеңілдетілген автонесиелеу бағдарламасы да халықты жаңа автокөліктермен қамтамасыз ету мақсатына жете алмады деген қорытындыға келген.

Мемлекеттік бағдарламалар шеңберінде жеті жыл ішінде нақты берілген қарыздардың жалпы сомасы 300 миллиард теңгені құрады. Жеңілдетілген автокредиттерді беру ескірген автокөліктер үлесінің төмендеуіне айтарлықтай әсер еткен жоқ. Мысалы, 2023 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша Қазақстанда тіркелген жеңіл автокөліктердің жалпы санының тек 1 пайызы ғана жеңілдетілген несиелеу бағдарламалары шеңберінде сатып алынды. Бірақ барлық мәселені әлеуметтік тұрақсыздыққа алып келген автокөліктердің жасына байланысты бастапқы тіркеу мөлшерлемесі еш өзгеріссіз қалуда. Бүгінгі күні үш жастан асқан авто үшін бастапқы тіркеу мөлшерлемесі 2024 жылы 1,8 миллион теңгеден астам соманы құрап отыр.

Өзге елдерде жоқ алым тарифының жоғары болуы халыққа бірден төлеуге тым ауыр. Сондықтан бастапқы тіркеу мөлшерлемесін халықаралық тәжірибелердің негізінде талдаудың кезегі келді деп пайымдаймыз.

Жаңа және сапалы автокөліктердің қолжетімсіздігі машиналарды есепке қоюдың заңсыз жағдайларының көбеюіне себеп болды. Мемлекетке келтірілген залал қомақты шығындарға бағалануда. Сәйкесінше Қазақстан криминалды жолмен әкелінген автокөліктердің тұрақты жинақталатын «Автохлам» мемлекетіне айналууда.

Құрметті Олжас Абайұлы, жоғарыда аталағандардың негізінде:

1) қозғалтқыш көлемі екі мың текше сантиметрге дейінгі үш жастан аспайтын автокөліктер үшін кәдеге жарату алымының мөлшерлемелерін 150 мың теңгеден аспайтындай етіп қайта қарауды;

2) кедендік бажды есептеу кезінде кедендік торды азайту жағына қарай қайта қарауды (қазіргі уақытта автокөліктердің көпшілігі, әсіресе Қытайдан Қазақстанға Қырғыз Республикасы арқылы әкелінетін фактілер бар, өйткені автокөлік иелері қосымша құн салығы мен баждарды біздің мемлекетімізге қарағанда бірнеше есе аз төлейді);

3) шығарылған жылын қоса алғанда бес жылға дейін көлік құралдарын мемлекеттік тіркеуге алғаны үшін мөлшерлемені 0,25 айлық есептік көрсеткіште қарастыруды ұсынамыз.

Аталған ұсыныстар Қазақстан азаматтарының көліктерді сапалы және қолжетімді автокөліктермен жаңартуына мүмкіндік береді деп сенеміз.

Депутаттық сауалға толықтай жазбаша жауап беру сұралады.

Құрметпен депутаттар Б. Орынбасаров, С. Мәкежанов, С. Карплюк, Н. Бекенов, Б. Орынбеков, С. Өтешов, Н. Ниязова». Рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Лукин Андрей Ивановичке беріледі.

ЛУКИН А.И. Рақмет, Мәулен Сағатханұлы.

Мой депутатский запрос адресован Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову.

Уважаемый Олжас Абаевич! Настоящим депутатским запросом поднимаются вопросы незаконного оборота, добычи и порой хищения драгоценных металлов, в конкретном случае – золота.

В Казахстане имеются значительные ресурсы золота, распределенные по регионам страны. Эта отрасль играет важную роль в экономике страны, если имеется такой богатый ресурс, то он должен вносить значительный вклад в ВВП и привлекать инвестиции в золотодобывающий сектор.

Кроме того, деятельность золотодобывающих компаний стимулирует развитие инфраструктуры в регионах добычи, включая автомобильные и железные дороги, аэропорты, социальные и другие объекты.

Хотя золотодобывающая отрасль приносит значительные выгоды, она также может столкнуться с нарушениями законодательства, что создает проблемы в области правового соблюдения и социальной ответственности.

По сведениям Комитета по правовой статистике и специальным учетам Генеральной прокуратуры, органами внутренних дел за последние четыре года зарегистрировано 133 уголовных правонарушения, которые связаны с незаконным оборотом, добычей и хищением драгоценных металлов.

В настоящее время на территории Республики Казахстан расположены 42 золотодобывающих предприятия.

По информации Агентства по финансовому мониторингу Республики Казахстан, за период с 2020 по 2023 годы расследовано семь уголовных дел по фактам незаконного оборота золота, из которых четыре направлены в суд. Ущерб составил более 1,5 миллиарда тенге.

Так, в ноябре 2023 года в селе Бестобе Акмолинской области ликвидирована преступная группа, которая занималась закупкой нелегальной золотой продукции, добытой «черными горняками». В дальнейшем эти золотые изделия производились в подпольных цехах под видом известных брендов и продавались в торговых домах Астаны, Шымкента и других городов. В ходе обыска изъято более одного килограмма золота и сотни изделий.

Наличие старательской добычи в законодательстве – это движение в правильном направлении, открытие новой позиции для поиска ресурсов.

В Казахстане функционировали две крупные ассоциации старательских артелей «АлтайЗолото» и «КазЗолото». Старатели специализировались на небольших объектах, где использование крупных производственных мощностей было неоправданным.

Для старательских артелей, которые добывали от 30 до 100 килограммов золота ежегодно, включая как рассыпное, так и коренное золото, важно привлекать больше старателей и упростить процедуру получения ими лицензий и других необходимых документов.

Преимущество заключается в том, что государство не теряет ничего, поскольку добытое золото старатели все равно должны будут сдать государству, так как оно является природным и непрошедшим аффинаж.

Наряду с позитивными перспективами существует проблема «черных старателей», которые распространены практически на всех золотых рудниках Казахстана. По приблизительной оценке, каждые три тонны законно добытого золота сопровождается

одной тонной, добытой нелегально. В масштабах страны это около 25 тонн незаконно добытого золота в год.

Одной из основных мер по решению этой проблемы является усиление контроля на объектах. Это включает в себя установку дополнительных камер видеонаблюдения, оснащение стволов шахт оптоволоконными каналами, внедрение систем контроля доступа, использование досмотровых комплексов, установку двойных ограждений, введение автоматических датчиков обнаружения и другие меры безопасности.

В Казахстане имеются обширные запасы золота, существует ряд объектов, на которых работы в значительной степени не проводились. Потенциал страны в добыче золота оценивается примерно 100–150 тонн в год. Однако для реализации этого потенциала необходимы инвестиции и активное освоение объектов, на которых имеются лицензии на недропользование. На данный момент около 80 процентов таких контрактов не используются. Требуется создание условий для их эффективной работы, недропользователи могут привлекать старательские артели, которые будут вознаграждаться за добытую продукцию.

На основании изложенного прошу рассмотреть имеющиеся проблемы и принять меры в области незаконного оборота золота.

Прошу дать письменный ответ в установленный законом срок.

Полный текст депутатского запроса прилагается».

Благодарю за внимание.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Жөргенбаев Жанболат Әкебайұлына беріледі.

ЖӨРГЕНБАЕВ Ж.Ә. Рақмет, Мәулен Сағатханұлы.

Депутаттық сауал Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі Олжас Бектеновке бағытталады.

«Құрметті Олжас Абайұлы! 2022–2024 жылдар аралығында Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Аграрлық мәселелер, табиғатты пайдалану және ауылдық аумақтарды дамыту комитетінің депутаттары Қазақстан Республикасының Үкіметіне елуден аса депутаттық сауал жолдады. Оның ішінде өзім жариялаған он екі депутаттық сауалдың бағыты ауылды дамытуға, ауыл шаруашылығында суды тиімді тұтыну, өңірлердегі фермерлік шаруашылықтарды ұлғайту, «Жайлы мектеп», Бірыңғай ұлттық генетикалық банкті құру, ауыл тұрғындарының қалаға көшу себептері және ауылдық жерлердегі жайылымдар мәселесіне қатысты болды.

Үкімет тарапынан депутаттық сауалға берген ресми жауаптар көңілге қонымсыз, яғни іс жүзіндегі көптеген амбициялық жобалар қағаз жүзінде ғана қалып, бірде-бір мемлекеттік бағдарлама межелеген индикаторларға қол жеткізілмеген жұмыстар туралы жазылады немесе «болады», «сұралуда», «жоспарлануда» деген стандартты жауаптармен аяқталады.

Ең сорақысы теріс нәтиже үшін ешкім жауапқа тартылмайды, өйткені іс жүзінде көп нәрсе ниет декларациясының деңгейінде қалады. Мұны немқұрайлылық немесе сол

жауапты жолдаған мемлекеттік қызметкердің, министрліктің немесе мемлекеттік органның жауапты азаматының кәсіби деңгейін көрсетеді деп ойлаймын.

Ащы да болса шындықты айту қажет, Қазақстандағы қазіргі кездегі ауыл шаруашылығы мен мал шаруашылығы, шикізат өндірісі, су дағдарысының қалыптасуына саладағы жүргізілген реформалар нәтижесінде туындаған басқару дағдарысының теріс әсері болғаны анық. Осыған байланысты түптеп келгенде біз су мен ауыл шаруашылығы ресурстарын басқарып отырған жоқпыз, тек сұранысты ғана, яғни тұтынуды реттеп отырмыз. Қазіргі уақытта Қазақстанда шикізат пен оны өңдеудің бастапқы өнімдерін өндіруде бәсекеге қабілетті өндіріс орындары бар.

Осы орайда шикізат өндірісі салаларын дамытумен қатар өндіруші өнеркәсіптің өсуін ынталандыруға республиканың экономикалық саясаты мен даму стратегиясын жедел қайта бағыттау қажет. Сонымен қатар экономиканы әртараптандыру жөнінде кәсіпкерліктің алатын орны жөніндегі тағы бір мәселе – ауыл шаруашылығы өндірісіндегі шағын және орта кәсіпкерлікті дамыту мәселесін қайта қарастыру қажет.

Шағын және орта бизнестің негізгі мәселесі – салықтан босату емес, Қазақстанда тиімді, әлеуетті сұраныстың жоқтығы. Сондықтан агробизнес ортаны жақсарту мәселесіне үлкен көңіл аудару қажеттігі туындап отыр. Агробизнес мәселесінің кешенді шешімін табу үшін олардың өзара тәуелді түрде дамуын ұйғаратын жалпы бағдарлама дайындалып, агробизнестің қалыптасуы мен дамуының барлық жағдайы қарастырылуы тиіс. Тек сонда ғана нарықтық экономикасы бар басқа дамыған елдердегідей агробизнестің ел экономикасындағы рөлі мен мәнін жоғарылатуға болады. Мұндай үрдістер аграрлық өнеркәсіпке тәуелді болып қалған елдерде қызу жүріп жатыр. Оған Австралия, Бразилия, Жаңа Зеландия, Корей елдері мысал бола алады.

Құрметті Олжас Абайұлы! Заң шығарушы орган мен атқарушы биліктің мақсаты бір, ол – елдің әл-ауқатын көтеру. Осы орайда Үкіметке жолданған депутаттық сауалдарда елді мекендерді аралап, халықпен кездесулерде көтерілген мәселелердің негізіне қарай айтылған ұсынымдар бар. Оған өзіңіз жеке-дара сараптама жасап, нақты шешімдермен жауап береді деп сенемін.

Аталған мәселелер бойынша заңнамамен белгіленген мерзімде жазбаша түрде жауап қайтаруыңызды сұраймын».

Сауалдың толық мәтіні жолданады. Рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Құрметті әріптестер, басқа депутаттық сауалдар жоқ. Осымен Сенат отырысын жабық деп жариялаймын. Баршаңызға рақмет. Сау болыңыздар.

ОТЫРЫСТЫҢ СОҢЫ.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ

М. ӘШІМБАЕВ

МАЗМҰНЫ
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ
2024 жылғы 28 наурыз

Күн тәртібі бойынша

О повестке дня 1

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «2014 жылғы 29 мамырдағы Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартқа өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы жөнінде

О Законе Республики Казахстан «О ратификации Протокола о внесении изменений в Договор о Евразийском экономическом союзе от 29 мая 2014 года», принятом Мажилисом Парламента Республики Казахстан

Аграрлық мәселелер, табиғатты пайдалану және ауылдық аумақтарды дамыту комитетінің мүшесі А.К. ӨТЕҒҰЛОВТЫҢ баяндамасы

Доклад члена Комитета по аграрным вопросам, природопользованию и развитию сельских территорий УТЕГУЛОВА А.К. 1

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

БОЛЬГЕРТ Е.А. 3

ТӨРЕБАЕВ Қ.Қ. – Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция вице-министрі, вице-министр торговли и интеграции Республики Казахстан..... 3

ӨТЕШОВ С.Б. 4

ТӨРЕБАЕВ Қ.Қ. 4

РҮСТЕМОВ Р.Р. 5

БЕКБАУОВ Б.Ә. – Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы вице-министрі, вице-министр сельского хозяйства Республики Казахстан 5

ДҮЙСЕМБИНОВ С.М. 5

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі қабылдаған «2000 жылғы 7 шілдедегі Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Өзбекстан Республикасының Үкіметі арасындағы Азаматтардың өзара сапарларының шарттары туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы жөнінде

О Законе Республики Казахстан «О ратификации Протокола о внесении изменений в Соглашение между Правительством Республики Казахстан и Правительством Республики Узбекистан об условиях взаимных поездок граждан от 7 июля 2000 года», принятом Мажилисом Парламента Республики Казахстан

Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитетінің мүшесі Қ.Қ. ТАСТЕКЕЕВТИҢ баяндамасы

Доклад члена Комитета по конституционному законодательству, судебной системе и правоохранительным органам ТАСТЕКЕЕВА К.К.	6
--	---

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

ЛУКИН А.И.	8
ЛЕПЕХА И.В. – Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің орынбасары, заместитель Министра внутренних дел Республики Казахстан	9
БҰҚТҰҒҰТОВ Ш.С.	9
ӘЙТКЕНОВ Е.Н.	10
АБСАМАТОВ Б.Х. – Шекара қызметі директорының орынбасары – Шекаралық бақылау департаментінің бастығы, заместитель Директора Пограничной службы – начальник департамента пограничного контроля	11
ТОЛАМИСОВ А.Ғ.	11

Депутат С.Қ. АРУБАЕВТЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі О.А. Бектеновке депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата АРУБАЕВА С.К. к Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову О.А.	12
---	----

Депутат Н.И. НИЯЗОВАНЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі О.А. Бектеновке депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата НИЯЗОВОЙ Н.И. к Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову О.А.	14
---	----

Депутат Б.Т. ОРЫНБАСАРОВТЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі О.А. Бектеновке депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата ОРЫНБАСАРОВА Б.Т. к Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову О.А.	15
---	----

Депутат А.И. ЛУКИННЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі О.А. Бектеновке депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата ЛУКИНА А.И. к Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову О.А.	16
---	----

Депутат Ж.Ә. ЖӨРГЕНБАЕВТЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі О.А. Бектеновке депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата ЖӨРГЕНБАЕВА Ж.А. к Премьер-Министру Республики Казахстан Бектенову О.А.	18
--	----

ШЖҚ-дағы «Материалдық-техникалық
қамтамасыз ету басқармасының
инженерлік орталығы» РМК директоры

А. Әлиев

Стенографиялау қызметінің
басшысы

Г. Молдашева